

سند توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار

«سند توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار»

که در جلسه ۸۸۱ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی و بر اساس مصوبه جلسه ۳۹۹ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۰۹ شورای معین شورای عالی به تصویب رسیده است، به شرح ذیل برای اجرا ابلاغ می‌گردد:

مقدمه:

سند «توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار» بر اساس اقدام پنجم راهبرد کلان دوم نقشه مهندسی فرهنگی کشور و چارچوب ماده واحده «فرایند و مرجع تدوین سند توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار» مصوب جلسه شش مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۰۴ ستاد هماهنگ نقشه مهندسی فرهنگی کشور تدوین شده است. این سند مبتنی بر آموزه های اسلام ناب محمدی (ص)، گفتمان انقلاب اسلامی، مفاد قانون اساسی، نقشه مهندسی فرهنگی کشور و بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی و در چارچوب نظریه سیاستی زیر است: توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار با راهبری و مدیریت حکومت اسلامی تحت ولی فقیه، با مشارکت آحاد مردم به ویژه جوانان و نهادهای مردمی، در جهت زمینه سازی برای تحقق ولایت عظمای مهدوی از طریق خودسازی، جامعه پردازی، نظام سازی و ایجاد تمدن نوین اسلامی، با محوریت مرکز مدیریت حوزه های علمیه، با رویکرد عالمانه، ملی، جهانی، تقریبی، جامع و کارآمد تحقق می یابد.

سند دارای هفت بخش است:

در بخش اول؛ اهم مبانی و اصول، در بخش دوم؛ اهداف غایی، میانی و عملیاتی، در بخش سوم

؛ مسائل اولویت دار ناظر به اهداف عملیاتی، در بخش چهارم؛ سیاست های کلان، در بخش پنجم؛ اقدامات و در بخش ششم؛ فعالیت های اجرایی و در بخش هفتم؛ الزامات اجرایی، به ترتیب رائه شده است.

این سند مشتمل بر پیوست هایی بدین شرح است: اصطلاحات سند در پیوست

۱ توضیح داده شده، سطح مطلوب فرهنگ مهدویت و انتظار که در هدف میانی به آن اشاره شده است به صورت تفصیلی در پیوست ۲ و تفصیل مبانی، اصول و مسائل به ترتیب در پیوست ۳ تا ۵ آمده است.

بخش اول: مبانی و اصول

مبانی:

۱ مهدویت و انتظار در امتداد امامت، از آموزه های بنیادین اسلام و عامل حیات و بقای آن در عصر غیبت و دارای مستندات قرآنی، روایی و تاریخی است.

۲ سنت قطعی الهی، وراثت مستضعفان و حاکمیت جهانی صالحان و شایستگان و رهبری جهانی امام مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) است.

۳ علم به زمان ظهور مختص خداوند است و بشر راهی به آن ندارد.

۴ موعودگرایی و ظهور منجی ، مورد اتفاق ادیان و امری جهانی است .

۵ جامعه آرمانی مهدوی ظرفیت الگوسازی برای جامعه منتظر را دارد .

۶ توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار فرایندی قانونمند ، در چارچوب سنت های الهی ، مدیریت پذیر و مبتنی بر اراده انسانی است .

۷ انقلاب اسلامی ایران زمینه ساز ظهور و الگوی ملت های دربند و مستضعفان جهان و چشم امید مسلمان و غیرمسلمان است .

اصول :

۱ لازم است حرکت به سمت جامعه موعود در عصر غیبت ، در چهارچوب نظام امامت و امت و ولایت مطلقه فقیه و رهبری ولی امر مسلمین به نیابت از امام عصر (عجل لله تعالی فرجه الشریف) و در چارچوب فقه جواهری و روش اجتهادی باشد .

۲ توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار و زمینه سازی برای ظهور و تحقق ولایت عظمای مهدوی وظیفه مردم و حکومت است .

۳ گسترش گفتمان انقلاب اسلامی در جهت زمینه سازی برای ظهور ضرورت دارد .

۴ در میان عناصر فرهنگ مهدویت و انتظار ، عدالت گسترشی و اقامه قسط و ظلم ستیزی دارای اولویت اول است .

۵ سند توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار ، حاکم بر همه اسناد ذیل نقشه مهندسی فرهنگی کشور و پیشran در همه شئونات زندگی فردی و اجتماعی است .

۶ توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار باید به صورت نظام مند در چارچوب سنت های الهی مبتنی بر اراده انسان و برگرفته از جامعه آرمانی مهدوی باشد .

۷ فرهنگ مهدویت و انتظار لازم است به عنوان یک فرهنگ جهانی و بر اساس اصل همگرایی و تقریب ادیان و مذاهب اسلامی توسعه یابد .

۸ در عصر انتظار ، تقویت فرهنگ مقاومت مستضعفان در برابر مستکبران در جهت حاکمیت صالحان و شایستگان در جهان ضرورت دارد .

۹ برای جهانی شدن فرهنگ مهدویت و انتظار ، نظام جمهوری اسلامی باید الگوی جهانیان باشد .

بخش دوم : اهداف

۱ هدف غایی (جامعه آرمانی مهدوی)

تحقیق دین حق و جامعه موحد و عبودیت محور جهانی و حاکمیت

صالحان به رهبری حضرت مهدی (عجل لله تعالی فرجه الشریف) ؛ که تجلی همه زیبایی ها و خوبی ها و ارزش ها ؛ گسترش عدل و قسط ، امنیت ، رفاه ، شکوفایی عقول ، پیشرفت علوم و کمال معنویت است .

۲ . هدف میانی (جامعه منظر)

ارتقاء فرهنگ انتظار در عرصه ملی و جهانی به سطح مطلوب برای تحقق ظهور و جامعه مهدوی و فراهم نمودن شرایط ظهور و یاری و اطاعت از امام عصر (عجل لله تعالی فرجه الشریف) .

۳ . اهداف عملیاتی

۱ نهادینه شدن فرهنگ مهدویت و انتظار در حکمرانی و زمینه سازی برای تشکیل دولت کریمه مهدوی ؛

۲ مدیریت و راهبری کلان فعالیت های فرهنگی و انتظار با رویکرد ملی و جهانی در فضای حقیقی و مجازی ؛

۳ مشارکت فعال مردم به ویژه جوانان و تشکل های مردمی در توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار ؛

۴ تقویت

و تعمیق فعالیت های علمی و پژوهشی مهدوی و تولید علم و نظریه پردازی به ویژه در زمینه های کاربردی و مورد نیاز جامعه در حوزه و دانشگاه و تعلیم و تربیت نیروی انسانی کافی و مطلوب در عرصه مهدویت ؛

۵ ترویج و گفتمان سازی سبک زندگی و فرهنگ مهدویت و انتظار در جامعه ، به ویژه در بین نوجوانان و جوانان در مدارس و دانشگاه ها ؛

۶ ایجاد ، تقویت و ساماندهی رسانه ها و تولیدات رسانه ای و هنری مهدوی ؛

۷ پیشگیری و مقابله با انحرافات و جریان های انحرافي .

- ۱ □ ضعف جریان یابی فرهنگ مهدویت و انتظار در حکمرانی و کارگزاران حکومت ؛
- ۲ □ ضعف آگاهی ، انگیزه و گرایش مردم ، به ویژه جوانان به فرهنگ مهدویت و انتظار ؛
- ۳ □ ارائه تصویر ناقص ، دون شأن و غیرمتوازن و آمیخته با خرافات و سو □ فهم از امام عصر (عجل لله تعالی فرجه الشریف) و جامعه مهدوی ؛
- ۴ □ فقدان راهبری و مدیریت کلان آینده نگر با رویکرد ملی و جهانی ، در فضای حقیقی و مجازی و نداشتن توجه کافی تصمیم سازان و تصمیم گیران نظام به ضرورت راهبری و مدیریت کلان فرهنگ مهدویت و انتظار ؛
- ۵ □ ضعف حمایت و پشتیبانی مادی و معنوی لازم از مراکز و فعالان و نخبگان علمی و فرهنگی مهدوی ؛
- ۶ □ ضعف نگاه جامع و فraigir در عرصه های خودسازی ، جامعه پردازی ، نظام سازی و تمدن سازی در فعالیت های علمی و پژوهشی مهدویت و فقدان نقشه جامع علمی ، مبتنی بر نیازسنجی ، نظام مسائل و رصد مباحث علمی مهدوی ؛
- ۷ □ کمبود مبلغ ، استاد ، پژوهشگر مهدوی ، مراکز تربیت مبلغ و متخصصین مهدوی ؛
- ۸ □ عدم بهره گیری کافی و متوازن از روش های عاطفی و ابزارهای هنری ، صنایع فرهنگی و فناوری های نرم در عرصه تبلیغ مهدویت ؛
- ۹ □ کثرت فعالیت های تبلیغی و تهاجمی دشمنان و رقبا و غلبه سبک زندگی و نمادهای رقیب و دشمن در عرصه مهدویت و ضعف کمی و کیفی تولیدات محتوایی و پیام های رسانه ای در رقابت با تولیدات قوی و کثیر رسانه ای دشمنان ؛
- ۱۰ □ ضعف آگاهی و حساسیت مسؤولان فرهنگی به آسیب ها و انحرافات در عرصه مهدویت و وجود منافع ، سیاست ها و برنامه های گسترده رقیبان و دشمنان در ایجاد و توسعه و پشتیبانی از جریان های انحرافی .

۲) ایجاد زمینه های لازم ایفا نقش اصلی مردم ، به ویژه جوانان و نهادهای مردمی ، در توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار در فضای حقیقی و مجازی ؛

۳) تبیین صحیح فرهنگ مهدویت و انتظار و تقویت کمی و کیفی محتوای علمی ، هنری و پیام های رسانه ای مهدوی و پاسخ به شباهات و دفع انحرافات ؛

۴) گسترش تعلیم و تربیت استاد ، مبلغ و پژوهشگر مهدوی ، در راستای تحقق اهداف بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی (خودسازی ، جامعه پردازی ، نظام سازی و تمدن سازی) ؛

۵) گفتمان سازی ، تبلیغ و ترویج مستمر ، نظام مند ، خانواده محور و متناسب با سبک زندگی و فرهنگ مهدوی در جامعه ، به ویژه مدارس و دانشگاه ها ، و در بین کارگزاران حکومتی در راستای تحقق اهداف بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی .

بخش پنجم : اقدامات

۱) تبیین و ترسیم الگوی حکمرانی مهدوی و تحقق بخشی آن و ترویج فرهنگ مهدویت و انتظار در نهادها و کارگزاران حکومت ؛

۲) تقویت مشارکت های مردمی در فعالیت های علمی ، آموزشی ، فرهنگی در عرصه مهدویت ؛

۳) تدوین نقشه راه جامع و آینده نگر برای تقویت و تعمیق فعالیت های مهدوی (فعالیت های آموزشی تربیتی ، پژوهشی ، تبلیغی و ترویجی) در عرصه خودسازی ، جامعه پردازی ، نظام سازی و تمدن سازی کشور ؛

۴) تشکیل مجمع تشکل های مردمی مهدوی با محوریت مسجد مقدس جمکران و حمایت از آن ؛

۵) ساماندهی ، راهبری

، توسعه و حمایت از مراکز فعال علمی ، هنری و رسانه ای مهدوی در فضای حقیقی و مجازی متناسب با نیازهای جامعه با تأکید بر تمرکز زدایی و حمایت از مراکز و فعالان مهدوی در استان ها و شهرستان ها ؛

۶) تولید محتوای صحیح ، جذاب و متناسب برای اقشار جامعه به ویژه کودکان ، نوجوانان و جوانان و ارائه تصویری ملموس ، کامل ، جامع ، متوازن ، زیبا ، خالی از توهمندی و خرافات و انحرافات از امام عصر (عجل الله تعالیٰ فرجه الشریف) و جامعه مهدوی ؛

۷) تقویت برنامه های تربیت مبلغ ، استاد و پژوهشگر در عرصه مهدویت و حمایت از نخبگان مهدوی ؛

۸ □ ایجاد زمینه های لازم برای افزایش و هدایت کمک های مردمی و تأمین و تقویت بودجه و اعتبارات دستگاهی در نظام برنامه ریزی و بودجه کشور بر اساس نگاشت نهادی و ملاحظات این سند ؛

۹ □ ایجاد و توسعه زمینه ها ، ابزارها ، فناوری ها ، روش ها ، نمادپردازی و نوآوری در برگزاری مراسم و مناسک مهدوی (به ویژه رویداد بزرگ نیمه شعبان و سالروز آغاز امامت امام عصر (عجل لله تعالی فرجه الشریف) متناسب با نیاز اقشار مختلف جامعه ، با محوریت خانواده و تأکید بر کودکان ، نوجوانان و جوانان ؛

۱۰ - گسترش کمی و کیفی فعالیت های فرهنگی و هنری مهدوی در مدارس ، دانشگاه ها ، مهدیه ها و مساجد به ویژه مسجد مقدس جمکران و مسجد سهلة و کوفه و بقاع متبرکه به ویژه در مشهد ، قم ، نجف ، کربلا ، کاظمین و سامرا ؛

۱۱ □ گسترش کمی و کیفی تولیدات محتوایی و فعالیت های فرهنگی و هنری مهدوی در رسانه و فضای مجازی و تقویت و حمایت از شبکه های اجتماعی مهدوی .

۱۲ □ تبیین و ترسیم الگوی زن و خانواده مهدوی و گسترش کمی و کیفی فعالیت های فرهنگی و هنری مهدوی با رویکرد خانواده محوری و فرزندآوری و تربیت نسل منتظر و مهدی یاور .

۱۳ □ ساماندهی و بازاریابی نهادهای علمی و فرهنگی مهدوی کشور با هماهنگی و مشارکت این نهادها و تقویت جبهه فرهنگی و مردمی انقلاب اسلامی جهت مواجهه هوشمندانه با جریان های انحرافی ، معارض و رقیب .

بخش ششم : فعالیت های اجرایی

۱ □ اتخاذ تدابیر لازم جهت تبیین و اجرای الگوی حکمرانی مهدوی و تقویت فرهنگ مهدویت و انتظار در بین کارگزاران حکومت توسط قوای سه گانه ؛

۲ □ طراحی بازی ها ، سرگرمی ها و ابزارهای فناورانه نوپدید و ایجاد شهرک های سبک زندگی اسلامی □ ایرانی بر اساس ویژگی های جامعه مهدوی ؛

۳ □ حمایت از تشکیل مجمع تشکل های مردمی مهدوی با محوریت مسجد مقدس جمکران ؛

۴ □ حمایت مالی از تشکل های مردمی مهدوی با کمک حداکثری و بکارگیری از امکانات وقف و مردمی و توسعه فرهنگ خیرات ؛

۵ □ گسترش کمی و کیفی مراسم و جشن های مردمی و حمایت ویژه از مسجد مقدس جمکران در برگزاری رویداد بزرگ سالروز میلاد امام عصر (عجل لله تعالی فرجه الشریف) در نیمه شعبان و سالروز آغاز امامت ایشان در نهم ربیع الاول ؛

- ۶ □ حمایت محتوایی و مالی هدفمند و برنامه محور از مراکز فعال علمی ، هنری و رسانه ای در امور مهدویت و انتظار ؛
- ۷ □ تربیت متخصصان معارف مهدویت و انتظار ؛
- ۸ □ تولید برنامه های تلویزیونی جذاب و مؤثر برای ترویج فرهنگ مهدویت و انتظار ؛
- ۹ □ تقویت تولیدات چند رسانه ای نظیر پویانمایی ، فیلم سینمایی و سریال تلویزیونی جهت ترویج فرهنگ ؛ مهدویت و انتظار در خانواده ها ، به ویژه کودکان و نوجوانان و تربیت نسل منظر و مهدی یاور ؛
- ۱۰ □ حمایت و تقویت پژوهش های کاربردی در زمینه مهدویت و انتظار ؛
- ۱۱ □ برگزاری دوره های بلندمدت آموزش معارف مهدویت و انتظار ؛
- ۱۲ □ حمایت و تقویت تولیدات هنری با موضوع مهدویت و انتظار ؛
- ۱۳ □ حمایت محتوایی و مالی هدفمند و برنامه محور از تولید بازی های رایانه ای با موضوع مهدویت و انتظار ؛
- ۱۴ □ حمایت محتوایی و مالی هدفمند و برنامه محور از تولید آثار سینمایی با موضوع مهدویت و انتظار ؛
- ۱۵ □ برگزاری گردهمایی های علمی و آموزشی هنری با موضوع مهدویت و انتظار ؛
- ۱۶ □ گسترش فعالیت های علمی و فرهنگی مهدوی در دانشگاه ها با تاکید بر استفاده از ظرفیت دروس معارف ؛
- ۱۷ □ توسعه و ترویج فرهنگ مهدویت و انتظار در مدارس آموزش و پرورش ؛
- بخش هفتم : الزامات اجرایی
- ۱ □ مسئولیت اجرایی سازی سند توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار بر عهده « ستاد توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار » است

ریاست این ستاد بر عهده مدیر مرکز مدیریت حوزه های علمیه کشور یا قائم مقام ایشان است و اعضای آن عبارتند از : سه نفر از اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی به انتخاب شورا و با حکم رئیس جمهور ، تولیت مسجد مقدس جمکران ، نمایندگان سازمان صدا و سیما ، سازمان برنامه و بودجه کشور ، سازمان اوقاف و امور خیریه ، مجمع جهانی اهل بیت (علیهم السلام) ، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی ، مرکز ملی فضای مجازی ، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ، وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری ، وزارت آموزش و پرورش ، وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، سازمان تبلیغات اسلامی ، دفتر تبلیغات اسلامی ، معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری ، در سطح معاونت دستگاه ، دو نفر از صاحب‌نظران مراکز پژوهشی و آموزشی مهدوی حوزوی ، دو نفر از صاحب‌نظران دانشگاهی مهدوی و یک نماینده از تشکل های مردمی مهدوی .

تبصره ۱ ۱) اعضای حقیقی شورا با پیشنهاد دبیر و حکم رئیس ستاد تعیین می شوند .

تبصره ۲ ۲) دبیرخانه ستاد در جمکران مستقر بوده و دبیر آن تولیت مسجد مقدس جمکران است .

تبصره ۳ ۳) سایر دستگاه های اجرایی همکار و اشخاص حقیقی و حقوقی به تناسب موضوع با تأیید رئیس ستاد و با حق رأی می توانند در جلسات ستاد شرکت کنند .

تبصره ۴ ۴) بودجه ستاد توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار باید به وسیله ستاد هماهنگی نقشه مهندسی فرهنگی کشور تأمین شود .

۲ - « ستاد توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار » موظف است با کمک سازمان اداری و استخدامی کشور ، سازمان برنامه و بودجه کشور و دستگاه های مجری ، نگاشت نهادی و مختصات برنامه های اجرایی سند را حداکثر تا ۳ ماه پس از تصویب سند بر اساس دستورالعمل ستاد فرهنگی و اجتماعی دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی ، تهیه و تکمیل و برای تصویب در ستاد هماهنگی نقشه مهندسی فرهنگی کشور به دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی ارسال نماید .

تبصره ۱ ۱) نگاشت نهادی و برنامه های اجرایی پس از تصویب به عنوان ضمایم سند به سند ملحق می شود .

تبصره ۲ ۲) مصوبات ستاد توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار که دارای بار مالی و اداری برای دستگاه ها است باید در ستاد هماهنگی نقشه مهندسی فرهنگی کشور تصویب و به دستگاه های مربوطه ابلاغ شود .

۳ - « ستاد توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار » مسئول رصد مداوم وضعیت فرهنگ مهدویت و انتظار در کشور و پیگیری اجرا و نظارت بر حسن اجرای برنامه های اجرایی مصوب ستاد هماهنگی نقشه مهندسی فرهنگی کشور ، کارکرد سنجی دستگاه ها و ارزیابی میزان اثربخشی برنامه ها در جهت اهداف این سند است .

تبصره - این ستاد ، سالیانه گزارش اجرای برنامه های اجرایی و اثربخشی آنها را با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور ، سازمان امور اداری و استخدامی کشور و سایر دستگاه های مسئول تهیه و به ستاد فرهنگی اجتماعی دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه می نماید .

۴ - « ستاد توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار » مسئول روزآمدسازی سند

است . این ستاد حداکثر هر پنج سال یک بار سند را روزآمد نموده ، برای تصویب در ستاد هماهنگی نقشه مهندسی فرهنگی کشور به ستاد فرهنگی اجتماعی دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی ارسال می نماید .

۵ سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است بودجه مورد نیاز برای اجرای این مصوبه را در سقف بودجه سنواتی دستگاه های مجری و بر اساس برنامه های اجرایی به تفکیک سال تأمین کند .

این سند در ۷ بخش و ۷ تبصره و پنج پیوست در جلسه ۸۸۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب گردید و از تاریخ ابلاغ ، لازم الاجرا است « .

سید ابراهیم رئیسی

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی

پیوست ها

پیوست ۱ : مفاهیم و اصطلاحات

حضرت مهدی (عجل لله تعالى فرجه الشریف) :

حضرت مهدی (عجل لله تعالى فرجه الشریف) ؛ موعودی الهی

است که در آخرالزمان ظهور می کند و عدالت را در جهان خواهد گسترانید . او شخصیتی الهی از خاندان پیامبر (ص) ، همنام ایشان و از نسل حضرت حضرت زهرا (س) است . مهدی دوازدهمین امام شیعیان ، نهمین نسل امام حسین (س) و آخرين حجت الهی است . او فرزند امام حسن عسکری (ع) است و در نیمه شعبان سال ۲۵۵ هجری به دنیا آمده است . پیامبر (ص) و همه اهل بیت (ع) بشارت ولادت ، غیبت و ظهور او را داده اند . ایشان زنده هستند و مؤمنان در انتظار ظهور او به سر می بزند و رسالت زمینه سازی ظهور او را بر عهده دارند . آن حضرت منبع برکت ، علم ، درخشندگی ، زیبایی و همه خیرات است .

مهدویت :

مهدویت مجموعه معارف و مسائل مربوطه به حضرت مهدی (عجل لله تعالى فرجه الشریف) مانند امامت ، غیبت ، انتظار ، نیابت ، ظهور و تحقق جامعه آرمانی موعود است .

انتظار :

انتظار ، ترقب و چشم به راهی قیام قائم (عجل لله تعالى فرجه الشریف) ، آمادگی ، نیروسازی ، زمینه سازی برای پذیرش و شرکت در بزرگ ترین حماسه تاریخی نبرد حق و باطل یعنی ظهور و طلوع خورشید ولایت عظمی ، امام زمان (ارواحناه فداه) و تحقق قدرت اسلام ، افضل اعمال و برترین جهادها است .

توسعه :

منظور از توسعه ؛ گسترش ، ترویج و تعمیق است .

فرهنگ :

نظام واره

ای است از « عقاید و باورهای اساسی » ، « ارزش ها ، آداب و الگوهای رفتاری » ریشه دار و دیرپا و « نمادها » و « مصنوعات » که ادراکات ، رفتار و مناسبات جامعه را جهت و شکل داده و هویت آن را می سازد .

سند :

سند مشکل است از : مبانی ، اصول ، اهداف (غایی ، میانی ، عملیاتی) ، مسائل ، نظریه سیاستی ، سیاست ها ، اقدامات کلان ، نگاشت نهادی است که به منظور راهبری و سیاست گذاری برای هماهنگی و هم افزایی فعالیت ها در زمینه خاصی تدوین می شود .

مبانی :

مبانی پیش فرض هایی است که پایه ها و زیرساخت های یک علم ، اندیشه یا باور را تشکیل می دهند و می توان از آنها به صورت منطقی استنتاج و نتیجه گیری کرد . در این سند مقصود از مبانی گزاره های هستی شناسانه ای است که زیربنای نظری سند قرار می گیرد و اهداف و اصول سند ، مبتنی بر آن است .

اصول :

« اصول » یا « ارزش های راهبردی » بایدهای کلی متخذ از « مبانی » (هست ها) است که چارچوب کلی فرایند توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار را تعیین می کند .

اهداف :

اهداف ، ارزش های نشان دهنده مقصد هستند که به غایی ، میانی و عملیاتی تقسیم می شود .

هدف غایی ، آرمان نهایی و اهداف میانی ، اهداف

فرازمانی و فرامکانی در راستای هدف غایی هستند . اهداف عملیاتی ، اهدافی هستند که در راستای اهداف میانی با توجه به ظرفیت ها ، آسیب ها ، فرصت ها و تهدیدها در زمان و مکان خاص تدوین می گردد .

پیوست ۲ : سطح مطلوب فرهنگ مهدویت و انتظار

سطح مطلوب فرهنگ مهدویت و انتظار بر اساس عناصر چهار گانه فرهنگ عبارت است از :

۱. معرفت و باورهای اساسی

تعمیق معرفت به امام عصر (عجل لله تعالی فرجه الشریف) به عنوان

حجت زنده و اضطرار به امام و اهداف و آرمان های حضرت و شناخت راه های دستیابی به آنها ، شناخت سختی ها ، آسیب ها ، انحرافات و دشمنان او در جامعه به حدی که در رفتار فردی و اجتماعی نمود پیدا کند .

۲. ارزش ها

ارزش های مهدویت و انتظار باید به حدی در جامعه نهادینه شود که نظام انگیزه ها و گرایش ها در چارچوب آن ارزش ها سامان یابد . با این توضیح ارزش های فرهنگ مهدویت و انتظار عبارتند از :

الف) فکری علمی

- تفکر (اندیشه ورزی) و ژرف اندیشه ؛
- عقلانیت و بصیرت ؛
- نظریه پردازی و تولید فکر ؛
- خلاقیت و نوآوری ؛
- جهانی اندیشیدن ؛
- رشد متوازن علوم متناسب با نیازهای جامعه منتظر .

ب) معنوی اخلاقی

معنوی (ارتباط با خدا و حجت خدا) :

- عبودیت و بندگی خدا ؛
- ایمان و باور به تحقق وعده الهی ظهور ؛
- امید به آینده روشن ؛
- عشق به امام و آرمان های او ؛
- ولایت مداری ؛
- معرفی و دعوتگری به امام و مهدویت ؛
- عدم توقیت و استعجال ؛
- عشق به نایب امام .

اخلاقی (ارتباط با خود و دیگران) :

- کمال خواهی ؛
- تهذیب نفس ؛
- ورع و محاسن اخلاقی ؛
- ساده زیستی ؛
- مسئولیت پذیری ؛
- تلاش و جهاد مستمر ؛

- نواصی به حق و صبر ؛
- شرح صدر ؛
- صبر و استقامت ؛
- ایثار و از خود گذشتگی ؛
- تکافل و عهده داری ؛
- تولی و تبری ؛
- صالح و مصلح بودن ؛
- نصرت ولی فقیه ؛
- مبارزه با انحرافات مهدوی ؛
- همدلی شیعیان ؛
- وحدت مسلمانان ؛
- همبستگی مستضعفان جهان .

ج) اجتماعی ilden سیاسی

- اطاعت و یاری ولی امر مسلمین ؛
- عدالت و قسط ؛
- امنیت ؛
- سلامت ؛
- فراوانی نعمت ؛
- مبارزه با فساد ؛
- غنا و فقرزدایی ؛
- اقتدار حاکمیت دینی ؛
- مقبولیت عمومی حکومت دینی ؛
- جهاد و استکبارستیزی ؛
- حمایت از مظلومان و مستضعفان ؛
- صلح پایدار ؛
- عزت .

۳. آداب و الگوهای رفتاری

علاوه بر نهادینه سازی آداب و الگوهای رفتاری اسلامی و مؤمنانه ، در زمینه های فردی ، خانوادگی و اجتماعی مبتنی بر تقوای الهی و با الهام از سیره معصومین (نظیر انفاق و ایثار ، ساده زیستی و ...) ؛ نهادینه شده آداب و الگوهای رفتاری زیر که مختص به فرهنگ مهدویت و انتظار است ، در اکثریت افراد ، سطح مطلوب از تحقق این امور در جامعه منتظر است :

الف) آداب

- توجه به امام ؛ شأن و منزلت ، آرمان های امام ، سختی ها ، مشکلات ، دشمنان و ترفندهای آنان ؛
- خود را در محضر امام دیدن ، یاد امام بودن و انس با او ؛
- محور بودن امام در امور مختلف زندگی (برنامه ها ، تصمیمات ، اعمال جوارحی و جوانحی) ؛
- احیای نام و یاد و امر امام (منویات و اهداف) ؛
- توسُل ، دعا و زیارت و درود و صلوٰات بر امام ، مدائٰ و مراثی ؛
- احترام و تعظیم حضرت ؛
- تعظیم شاعر مهدوی (مناسبت ها ، ایام ، زیارات و اماكن منتبه به ویژه مسجد مقدس جمکران) ؛
- صدقه ، وقف ، نذر برای سلامتی حضرت .

ب) الگوهای رفتاری

- انجام رفتارهای تحقق بخش ظهور یا مورد رضایت حضرت ؛
- ترک رفتارهای غیرمرضی حضرت ؛
- آراسته به همه زیبایی های رفتاری ؛
- قیام به امر امام ؛
- عهد و پیمان و پایبندی بر عهد با امام ؛
- تلاش برای ادای حقوق امام ؛
- پیشگیری و مبارزه با معرفی و ارائه تصویری ناقص ، دون شأن و غیرمتوازن از امام و مهدویت ؛
- جهاد (تلاش مستمر با تمام توان ، ایثار جان و مال) در راستای اهداف و آرمان های امام ؛
- آمادگی برای ظهور و تحقق اهداف امام ؛
- زمینه سازی برای ظهور و حکومت حضرت ؛
- تولی نسبت به امام و دوستان او و تبری نسبت به دشمنان ایشان ؛
- یاری ، حمایت ، دفاع از امام و آرمان های او ؛
- سبقت و سرعت در تحقق اهداف و آرمان های امام زمان ؛

- اجتناب از قصور و سستی در انجام وظایف و تکالیف به طور عام و انتظار به طور خاص ؛
- اطاعت و نصرت امام ؛
- همراهی و اطاعت از نایب امام در عصر غیبت ؛
- حضور فعال و اثرگذار در میدان های نقش آفرینی در یاری نایب امام و حاکمیت دینی (راهپیمایی ها ، انتخابات ، دفاع و ...) ؛
- جهاد واستکبارستیزی و عدم انفعال در مقابل دشمنان ؛
- موضع فعال درباره وضعیت و سرنوشت شیعیان ، مسلمانان و همه بشریت ؛
- محاسبه و مراقبه نفس ، ورع و تقوی ؛
- امر به معروف و نهی از منکر (دعوگری به خوبی ها و استقامت در راه حق و بازداشت از بدی ها و زشتی ها) ؛
- خرافه زدایی از اماکن و مناسک مهدوی ؛
- عمومی ساختن ادعیه و زیارات مهدوی ؛
- تعمیق محتوا در مناسک مهدوی (دعای ندبه ، دعای عهد ، زیارت آل پس ، دعای سلامتی و فرج حضرت و ...) .

۴. نمادها و مصنوعات

- علاوه بر ایجاد ، توسعه و تعمیق نمادها و مصنوعات اسلامی و مؤمنانه در زمینه های فردی ، خانوادگی و اجتماعی مبتنی بر تقوای الهی و با الهام از سیره معصومین (مانند نماز ، عفاف ، حجاب و ...) ایجاد ، توسعه و تعمیق نمادها و مصنوعات در حوزه فرهنگ مهدویت و انتظار ، در سطح مطلوب آن به شرح ذیل لازم است :
- معرفی ، حفظ و ترویج نمادها و مصنوعات فرهنگی موجود مهدویت همچون مهدیه ها ، مناسبت ها ، اماكن منتب و مراکز و مؤسسات ویژه مهدویت ، آثار هنری ، مکتوبات و ... ؛
 - معرفی ، گرامی داشت و ترغیب مردم به حضور در مسجد مقدس جمکران به عنوان میعاد منظران ؛
 - تعمیق محتوا نمادها ؛
 - خرافه زدایی ؛

پیوست ۳ : تفصیل مبانی

- ۱) اسلام آخرین دین الهی ، کامل ، جهانی ، فرازمانی و برای همه انسان ها است و پیروزی آن بر تمامی ادیان در عصر جامعه موعود تحقق خواهد یافت .
- ۲) مهدویت و انتظار در امتداد امامت ، از آموزه های بنیادین اسلام و عامل حیات و بقای آن در عصر غیبت و دارای مستندات قرآنی ، روایی و تاریخی است .
- ۳) موعود گرایی و ظهور منجی ، مورد اتفاق ادیان است .

۴) ولایت ، از عناصر اصلی و ریشه‌ای فرهنگ اسلام ناب محمدی (ص) و انقلاب اسلامی و تجلی حاکمیت الهی در عرصه فرهنگی ، اجتماعی ، سیاسی و اقتصادی است و در زمان غیبت امام عصر (عجل لله تعالی فرجه الشریف) ، در رهبری فقیه عادل جامع الشرایط که امامت امت را بر عهده دارد ، متبادر می‌شود .

۵) امام زمان (عجل لله تعالی فرجه الشریف) زنده ، ناظر ، نقش آفرین و نجات بخش است .

۶) جامعه جهانی بدون حکومت واحد و حاکم الهی به مقصد الهی و سعادت نخواهد رسید .

۷) سنت قطعی الهی ، وراثت مستضعفان و حاکمیت جهانی صالحان و شایستگان و رهبری جهانی امام مهدی (عجل لله تعالی فرجه الشریف) است .

۸) فرجام تاریخ ؛ روشن ، زیبا ، سراسر قسط و عدل و به دور از هرگونه ظلم و جور است .

۹) تحول در جامعه مبتنی بر تحول درونی انسان‌ها است .

۱۰) تحقق ظهور و قیام امام مبتنی بر فراهم شدن زمینه‌ها و شرایط است .

۱۱) عناصر اصلی فرهنگ مهدویت و انتظار عبارت است از : امید ، عدالت ، توحید ، آرمان گرایی ، جهاد ، بصیرت ، امنیت و نگرش جهانی .

۱۲) تحقق حکومت حضرت مهدی (عجل لله تعالی فرجه الشریف) ؛ در گرو وجود انسان‌های با ایمان ، صالح ، بصیر ولایت پذیر و برخوردار از رغبت اجتماعی و درک اضطرار به موعود منجی است .

۱۳) علم به زمان ظهور مختص خداوند است و بشر راهی به آن ندارد .

۱۴) جامعه آرمانی مهدوی ظرفیت الگوسازی برای جامعه منتظر را دارد .

۱۵) توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار فرایندی قانونمند ، در چارچوب سنت‌های الهی ، مدیریت پذیر و مبتنی بر اراده انسانی است .

۱۶) انقلاب اسلامی ایران زمینه ساز ظهور و الگوی ملت‌های دربند و مستضعفان جهان و چشم امید میلیون‌ها مسلمان و غیرمسلمان است .

اصول برگرفته از مبانی عبارتند از :

۱ □ اصل محوریت آموزه ها و احکام اسلام

توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار ، باید در چارچوب آموزه ها و احکام اسلام باشد . (مبانی ۲ □ ۲)

۲ □ اصل محوریت امامت و ولایت مطلقه فقیه

حرکت به سمت جامعه موعود در عصر غیبت باید در چارچوب نظام امامت و امت و ولایت مطلقه فقیه و رهبری ولی امر مسلمین به نیابت از امام عصر (عجل لله تعالی فرجه الشریف) باشد . (مبانی ۴)

۳ □ اصل تحقق تمدن اسلامی

توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار ، زمینه سازی و آمادگی برای ظهرور و تحقق ولایت عظمای مهدوی از طریق تحقق تمدن نوین اسلامی از وظایف مردم و حکومت است . (مبانی ۱۰ □ ۱۵)

۴ □ اصل گسترش گفتمان انقلاب اسلامی

گفتمان انقلاب اسلامی باید در جهت زمینه سازی برای ظهرور گسترش یابد . (مبانی ۱۰ □ ۶)

۵ □ اصل درک حضور و نظارت امام

درک حضور و نظارت امام زمان (عجل لله تعالی فرجه الشریف) باید فرهنگ غالب مردم و مسؤولین باشد . (مبانی ۵)

۶ □ اصل عدالت گسترشی و ظلم ستیزی

در میان عناصر فرهنگ مهدویت و انتظار ، عدالت گسترشی و اقامه قسط و ظلم ستیزی باید در اولویت قرار گیرد . (مبانی ۱۱ □ ۸)

۷ □ اصل نخبه گرایی

در تحقق بخشی فرهنگ مهدوی باید استفاده از نخبگان و شایستگان دارای بینش عمیق و ظرفیت بالا در اولویت قرار گیرد . (مبانی ۱۲ □ ۱۰)

۸ □ اصل حاکمیت و پیشرانی

مهدویت و انتظار ، باید روح همه استناد باشد . سند توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار حاکم بر همه اسناد ذیل نقشه مهندسی کشور و پیشran در همه شؤونات زندگی فردی و اجتماعی باشد . (مبانی ۴ □ ۲)

۹ □ اصل الگوگری از جامعه آرمانی مهدوی

توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار باید به صورت نظام مند در چارچوب سنت های الهی مبتنی بر اراده انسان و برگرفته از جامعه آرمانی مهدوی باشد . (مبانی ۱۵ □ ۱۴)

۱۰ □ اصل همگرایی و تقریب ادیان و مذاهب

فرهنگ مهدویت و انتظار باید به عنوان یک فرهنگ جهانی و بر اساس اصل همگرایی و تقریب ادیان و مذاهب اسلامی توسعه یابد . (مبانی ۱ و ۳ و ۶)

۱۱ □ اصل آماده سازی پذیرش حکومت امام

باید ابعاد فرهنگی پذیرش حکومت یکپارچه جهانی ، تحت رهبری حاکم الهی توسعه یابد . (مبانی ۶ و ۷ و ۱۱)

۱۲ □ اصل تقویت فرهنگ مقاومت

باید در عصر انتظار ، فرهنگ مقاومت مستضعفان در برابر مستکبران در جهت حاکمیت صالحان و شایستگان در جهان تقویت شود . (مبانی ۱۶ و ۷)

۱۳ □ اصل اجتهاد و استنباط از منابع اسلامی

باید فرهنگ مهدویت و انتظار از منابع اسلامی با روش اجتهادی استنباط گردد . (مبانی ۲)

۱۴ □ اصل خردورزی

فعالیت های مهدوی عالمانه و آگاهانه باشد و از کارهای عوامانه و جاهانه پرهیز شود و از ورود مسائل خرافی ، مدعیان دروغین و جریانات انحرافی ممانعت شود . (مبانی ۲ و ۱۱ و ۱۳)

۱۵ □ اصل عدم شتابزدگی و تعیین وقت

فرهنگ مهدویت و انتظار ، باید مبرا از تعیین وقت و استعجال باشد . (مبانی ۲ و ۱۳)

۱۶ □ اصل الگو شدن

برای جهانی شدن فرهنگ مهدویت و انتظار ، نظام جمهوری اسلامی باید الگوی جهانیان باشد . (مبانی ۱۶)

پیوست ۵ : تفصیل مسایل

۱ □ عدم توجه تصمیم سازان و تصمیم گیران نظام به ضرورت مدیریت کلان فرهنگ مهدویت و انتظار در عرصه ملی و جهانی ؛ (هدف ۱)

۲ □ فقدان چارچوب ملی مشخص برای مناسبات میان حاکمیت و مردم ، مراکز و فعالان مهدوی ؛ (هدف ۱)

۳) فقدان

راهبری و مدیریت کلان آینده نگر در عرصه ملی و جهانی (برنامه ریزی هدایت سازماندهی هماهنگی پشتیبانی و تخصیص منابع مالی و تربیت نیروی انسانی متخصص نظارت و ارزیابی) ؛ (هدف ۱)

۴) عدم حمایت و پشتیبانی مادی و معنوی لازم از مراکز تربیت کارشناسان و متخصصان مهدوی ؛ (اهداف ۱ و ۳)

۵) فقدان ابزارهای بودجه اعتباربخشی در مدیریت کلان مهدویت ؛ (هدف ۱)

۶) فقدان نقشه جامع علمی ، مبتنی بر نیازسنجی ، نظام مسائل و رصد مباحث علمی مهدویت ؛ (هدف ۲)

۷) ضعف نگاه جامع و فraigیر در عرصه های خودسازی ، جامعه پردازی ، نظام سازی و تمدن سازی در فعالیت های علمی و پژوهشی مهدویت ؛ (اهداف ۲ و ۴)

۸) عدم تناسب کمی و کیفی فعالیت های پژوهشی ، آموزشی ، تبلیغی و ترویجی مهدوی با نیازهای جامعه ؛ (اهداف ۲ تا ۴)

۹) ضعف تعامل مراکز علمی پژوهشی و پژوهشگران مهدوی با نهادها و فعالان فرهنگی ؛ (اهداف ۲ و ۴)

۱۰) کمبود مراکز و صعوبت تربیت نیروی متخصص مهدوی (مدرس ، پژوهشگر) ؛ (هدف ۳)

۱۱) فقدان مدیریت و برنامه ریزی
جامع برای توسعه و هماهنگی و هم افزایی مراکز و فعالان مهدوی به منظور ترویج ، گفتمان سازی و نهادینه ساختن پژوهش های مهدوی در فرهنگ جامعه و مبارزه با جریان های انحرافی ؛ (اهداف ۱ ، ۴ و ۸)

۱۲) کمبود مبلغان مهدوی و فقدان تخصص لازم آنان ؛ (اهداف ۳ تا ۸)

۱۳) عدم بهره گیری کافی و متوازن از روش های عاطفی و ابزارهای هنری مناسب ؛ (اهداف ۴ تا ۸)

۱۴) عدم بهره گیری از ابزارها و فناوری جدید و مناسب در عرصه تبلیغ مهدویت ؛ (اهداف ۴ تا ۸)

۱۵) فقدان نقشه راه و مدیریت راهبردی و برنامه ریزی برای سبک زندگی ، نماد پردازی و مراسم مطلوب در حوزه مهدویت ؛ (اهداف ۱ و ۶)

۱۶ 〔 فقدان پیش نیازها ، ابزارها و شیوه های مختلف انتقال سبک زندگی مهدوی ؛ (اهداف ۶ ، ۵ و ۸) 〕

۱۷ 〔 غلبه (کثرت ، قوت و جذبه) سبک زندگی و نمادهای رقیب و دشمن در عرصه مهدوی ؛ (اهداف ۶ ، ۵ و ۸) 〕

۱۸ 〔 فقدان مدیریت کلان و کارآمد رسانه ای در حوزه مهدوی ؛ (اهداف ۱ و ۷) 〕

۱۹ 〔 فقدان نیروی متخصص رسانه ای مهدوی ؛ (اهداف ۳ و ۷) 〕

۲۰ 〔 عدم آشنایی و احساس نیاز و ضرورت اصحاب رسانه به ظرفیت های آموزه مهدوی ؛ (هدف ۷) 〕

۲۱ 〔 ضعف کمی و کیفی تولیدات محتوایی / پیام های رسانه ای در رقابت با تولیدات قوی و کثیر رسانه ای دشمنان ؛ (هدف ۷) 〕

۲۲ 〔 عدم آگاهی و حساسیت مسؤولان فرهنگی به آسیب ها و انحرافات در عرصه مهدوی ؛ (اهداف ۱ و ۸) 〕

۲۳ 〔 ارائه تصویر ناقص ، دون شأن و غیرمتوازن و آمیخته با خرافات و سو فهم و غلبه احساس در فرایند تبلیغ و ترویج فرهنگ مهدوی و انتظار ؛ (هدف ۸) 〕

۲۴ 〔 فعالیت های تبلیغی و تهاجمی دشمنان و رقبا ؛ (هدف ۸) 〕

۲۵ 〔 وجود منافع ، سیاست ها و برنامه های گسترده رقیبان و دشمنان در ایجاد و توسعه و پشتیبانی از جریان های انحرافی . (هدف ۸) 〕